

Fa només un any, encara amb el ressò de les victòries de la Thatcher i de Reagan, una onada de neoliberalisme semblava inundar el món occidental com a única recepta econòmica i política per al futur de les benestants nacions de l'oest.

Dues importants eleccions legislatives i altres fets dispersos per la geografia europea mostren, però, que aquell espectre neoliberal es troba avui ben bé a la baixa, com un símbol més del desconcert que provoca la perdurable crisi econòmica. Poques vegades són notícia els països nòrdics escandinaus. Noruega i Suècia, però, han acudit aquest mes a les urnes, demostrant que més que originals receptes neoliberals o tradicionals d'esquerres el que es cerca és, sobretot, moderació i seguretat.

El passat dia 8, els conservadors noruecs aconseguiren de mantenir-se al poder, amb l'ajut, però, de dos diputats dits «progressistes», que allà vol dir d'extrema dreta. Willoch continua al front d'un govern de cristians populars, centristes i sobretot conservadors, aquests amb cinquanta escons i els dos anteriors amb setze i dotze respectivament. Curiosament, tots els mitjans de comunicació coincidien a afirmar que l'autèntic guanyador ha estat el partit socialista, socialdemòcrata, de la senyora Bruntgland. Amb 71 escons, sis més que en 1981, queda prop de la majoria sumant-li els 6 diputats del partit socialista d'esquerres, mentre que la coalició de dretes perd en total sis escons respecte a 1981, amb un afegit significatiu: els dos diputats liberals desapareixen del parlament i són, de fet, substituïts pels dos d'extrema dreta. La lliçó principal és que el neoliberalisme

no ha quallat a Noruega i que el desgast dels conservadors anuncia una victòria, en 1989, de la socialdemocràcia, tan amiga de governar als països nòrdics.

Del cas suec es poden deduir semblants lliçons. El socialdemòcrata Palme perd set escons i necessita,

LLIÇÓ ELECTORAL DE NORUEGA I SUÈCIA

Davallada liberal

Els darrers comicis en dos països nòrdics escandinaus mostren que el neoliberalisme va de baixa, i no com semblava fa a penes un any, en un panorama general europeu.

Ernest Udina

El socialdemòcrata suec Olof Palme necessitarà els comunistes per a governar.

doncs, del partit comunista per governar. Només sis anys dels 47 que ha estat al poder la socialdemocràcia, amb un parèntesi de només tres anys a l'oposició, el partit socialdemòcrata suec ha pogut governar en solitari. Malgrat perdre un escó, l'eurocomunisme en baixa a tot Europa ha tingut

un bon èxit a Suècia. La seva moderació, però, fa que ni tan sols demani cap cartera ministerial. El que cal destacar, especialment, de les eleccions sueques del 15 de setembre és el gran fracàs del partit del centre i del partit conservador, mentre que el partit liberal del jove economista Westerberg ha crescut de 21 a 51 escons.

Curiosament, aquest partit representa un liberalisme moderat, lluny dels neoliberalismes que propicien, contra l'estat del benestar socialdemòcrata, els altres dos partits de la dreta. La socialdemocràcia sueca complirà, doncs, en els pròxims tres anys de legislatura, mig segle exacte del màxim poder governamental. L'èxit liberal li representa un avís, més encara quan les enquestes postelectorals han demostrat que la gent gran vota, per tradició, socialdemocràcia i en canvi la franja de joves s'inclina més pel liberalisme moderat, contra el regne d'això que a Suècia es diu el *personnumers*, en què tothom, a més del nom, té ben identificat el seu número de fitxa personal.

Més al sud, ens trobem que el francès Barre abjura també del neoliberalisme i continua representant un liberalisme moderat, al qual en bona part es pot considerar que s'acosta Fabius amb postures de «liberal socialisme» semblants a les que teoritzen els socialistes italians.

Per la seva banda, a Gran Bretanya, el líder de la socialdemocràcia, Owen, ha sorprès anunciant que el seu partit podria unir-se electoralment amb els liberals.

Seria precipitat treure'n conclusions absolutes, però és un fet que el panorama electoral europeu no va cap a postures ultraliberals, com semblava només fa un any, sinó cap a postures de seguretat, centristes, que mesclen elements socialdemòcrates amb liberalismes moderats. En la crisi, l'electorat sembla arraconar les ideologies en nom del pragmatisme de la supervivència. □